

Г.С. Короленко
Л.А. Пісоцька
О.А. Алексєєнко
Т.В. Шинкаренко
О.А. Савченко

Дніпровський державний
медичний університет,
Дніпро, Україна

Надійшла: 24.09.2022

Прийнята: 15.10.2022

DOI: <https://doi.org/10.26641/1997-9665.2022.3.162-165>

УДК: 378.147.111:577.23:159.923.35

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ – ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВА З УРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИ- ХО-ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЗДОБУВАЧІВ

Korolenko H.S. ✉, Pisotska L.A. , Alekseenko O.A. , Shynkarenko T.V. , Savchenko O.A. Student scientific circle of the department - experience and perspective taking into account the peculiarities of the psycho-emotional state of the applicants.

Dnipro State Medical University, Dnipro, Ukraine.

ABSTRACT. Background. Optimization of the student interest group is attracting more and more attention due to significant changes in conditions: the widespread use of online forms, the technological revolution, and changes in the student population. The increasing prevalence of psychological crises in the absence of live communication requires the search for forms of compensation for the lack of personal socialization. The **objective** is to show the experience and ways to improve the organization of the Pathology student interest group of the Department of Pathological Anatomy and Forensic Medicine of the Dnipro State Medical University in terms of face-to-face and on-line forms of education. **Methods.** The experience of organization of student interest group of the Department of pathological anatomy and forensic medicine in 2019-22 is presented. Psycho-emotional state of students was investigated by the method of Kirlian photography, Fisher's exact test was applied for statistical analysis. **Results.** Monthly conference-type sessions were conducted in 2019-2021 in both face-to-face and online format using the original interdisciplinary approach. Evidence of a decrease in the number of signs of psycho-emotional disturbances in education applicants after the student interest group meetings ($p < 0.05$). **Conclusion.** The modernisation of the principles of the student interest group work made it possible to continue the work successfully in the online form. The positive influence of interdisciplinary meetings on the psychoemotional state of the students was confirmed.

Key words: student interest group, online learning, Kirlian photography, interdisciplinary meetings.

Citation:

Korolenko HS, Pisotska LA, Alekseenko OA, Shynkarenko TV, Savchenko OA. [Student scientific circle of the department - experience and perspective taking into account the peculiarities of the psycho-emotional state of the applicants]. Morphologia. 2022;16(3):162-5. Ukrainian.

DOI: <https://doi.org/10.26641/1997-9665.2022.3.162-165>

 Korolenko H.S. 0000-0003-3234-2868

 Pisotska L.A. 0000-0003-3425-6509

 Alekseenko O.A. 0000-0003-0105-9592

 Shynkarenko T.V. 0000-0002-3428-7949

 Savchenko O.A. 0000-0001-5489-727X

✉ umk@dma.dp.ua

© Dnipro State Medical University, «Morphologia»

Вступ

Для підвищення рівня практичної підготовки студентів – в інтеграції навчання з науковою та лікувальною діяльністю – не другорядне зна-

чення має організація роботи студентських наукових гуртків (СНГ) кафедр вищих закладів освіти. Питання організації та вдосконалення роботи СНГ на кафедрах завжди були актуаль-

ними для вищої медичної школи, про що свідчать ряд публікацій [Ошибка! Источник ссылки не найден., 2, 3].

Згідно з педагогічною, психоаналітичною літературою актуалізація когнітивного компоненту творчої особистості залежить від типу пізнання дійсності (конкретно-образного правопівкульного підсвідомого, абстрактно-теоретичного лівопівкульного свідомого, та інтегрального, творчого, котрий поєднує функціональні ресурси обох півкуль головного мозку). Ліва півкуля головного мозку переважним чином організовує вольове зусилля індивіда, а права півкуля - активна у стані творчості та вирішення проблем. Тому для створення інноваційних програм, що спрямовані на особистісний та професійний розвиток, педагогу необхідно знати творчий потенціал кожного студента, що пов'язаний з типом репрезентативної системи людини. Концепція функціональної асиметрії півкуль головного виявляє спрямованість за поведінкою в екстремальних ситуаціях оволодіння знаннями та навичками на всіх етапах здобуття освіти [3, 4].

В умовах розвитку он-лайн навчання студентів у країні, особливо при необхідності дотримання карантинних вимог при очній формі навчання, при підвищеному техногенному навантаженні, актуальним є своєчасний моніторинг функціонального стану здоров'я здобувачів. Таким чином, сучасні динамічні умови навчання потребують адаптації організаційних підходів згідно особливостей психо-емоційного стану здобувачів освіти, що оптимізує використання ресурсів і дає змогу ефективної реалізації їхнього творчого потенціалу.

Мета дослідження: показати досвід та шляхи удосконалення організації роботи СНГ кафедри патологічної анатомії і судової медицини Дніпровського державного медичного університету в умовах face-to-face та он-лайн форм навчання.

Матеріали та методи

Дослідження ґрунтується на результатах роботи СНГ кафедри патологічної анатомії і судової за період 2019-21 навчального року. Кількість активних членів студентського гуртка досягла 40 студентів. Із щомісячних засідань у 2020-21 навчальному році було проведено 4 - за типом мультидисциплінарних наукових конференцій: «Хромосомні, моногенні хвороби. Патоморфогенез, нозологічні форми» з кафедрою патологічної фізіології, кафедрою педіатрії №2, кафедрою педіатрії №3 та неонатології; «Клініко-анатомічні аспекти деяких хвороб порожнини рота і щелеп» з кафедрами стоматологічного профілю; «Клініко-морфологічні паралелі основних нозологічних форм захворювань сполучної тканини» з кафедрами внутрішньої медицини №2 і №3, «Сучасні проблеми онкології» з кафедрою

рою онкології і медичної радіології, кафедрою шкірних і венеричних хвороб, кафедрою внутрішньої медицини №3.

Для аналізу особливостей психо-емоційного стану здобувачів освіти практично здорові студенти 3 і 6 курсів були розподілені на три групи: група контролю під час face-to-face навчання – 22 особи, після місячного навчання в он-лайн режимі – 21 особа, після засідання студентського гуртка – 17 осіб.

Експрес-дослідження психо-емоційного стану здобувачів освіти проведено за допомогою газорозрядної кірліанфотографії. Дослідження проводилися на експериментальному приладі «Кірліограф» з використанням рентгенівської плівки з класичними умовами проявлення зображення. Аналіз та інтерпретація отриманих зображень корони світіння пальців були засновані на діагностичних критеріях доктора П. Мандела, згідно з яким є відповідність між типом світіння і формуванням патології та між секторами корони світіння навколо пальців рук і органів, та власних досліджень [5]. Для статистичного аналізу отриманих результатів користувалися критерієм Фішера. $p < 0,05$ було визнано статистично значущим.

Результати та їх обговорення

В навчальному році 2020-21 внаслідок тяжкої епідеміологічної ситуації в Україні, на жаль, в повному обсязі запланований план роботи не міг бути реалізований, тому велика частина зусиль гуртка була направлена на реферативний огляд наукових джерел з он-лайн виступом на міждисциплінарних монотематичних засіданнях з середньою кількістю слухачів на рівні 62. Особлива привабливість подібних заходів пов'язана з можливістю безпосередньо поспілкуватися з пацієнтами щодо анамнезу, клінічних проявів, лікування; причому у 2021 вдалося отримати перший досвід участі пацієнтів (кафедра внутрішньої медицини №2) у он-лайн конференціях з урахуванням деонтологічних норм.

Студенти-доповідачі на міжкафедральних засіданнях (у форматі конференцій) набувають навичок аналізу учбової та наукової літератури згідно сучасних уявлень доказової медицини, підготовки професійних мультимедійних презентацій із застосуванням сучасних цифрових технологій; під час доповідей демонструють вільне володіння матеріалом, відповідають на численні питання, дискутують щодо неоднозначних інтерпретацій явищ. Усі учасники конференцій мають можливість отримати актуальні відомості, критичні судження фахівців не тільки з патоморфології, а й суміжних базових і клінічних дисциплін, що є вкрай важливим для мотивування студентів молодших і старших курсів на глибоке пізнання природи людини та хвороби, на розширення медичного кругозору, на розвиток хисту до наукової роботи.

Кафедра має тісну співпрацю з Дніпропетровським обласним патологоанатомічним бюро та обласним бюро судово-медичної експертизи, які є навчально-науковими виробничими комплексами, що дозволяє при face-to-face формі безпосередньо у секційному залі або патогістологічній лабораторії не тільки проводити деякі практичні заняття, але і в позанавчальний час продемонструвати гуртковцям морфологічні зміни усіх базових патологічних процесів та важливих нозологічних форм захворювань. Також одинадцять найбільш здібних студентів мали можливість виконувати наукові дослідження з наступними доповідями на наукових студентських конференціях, презентацією результатів на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт та публікаціями.

Треба зауважити, що для кожного студента медичного вузу, а значить і для члена гуртка, важливі знання про зміст основних нормативно-правових актів, які стосуються медичної діяльності та діють у сфері охорони здоров'я громадян та демонструвати вміння проводити їх аналіз. У зв'язку з цим наукові керівники робіт студентів приділяють велику увагу юридичному підґрунтя діяльності лікаря, виявленню дефектів надання медичної допомоги при підозрі правопорушень зі сторони лікаря та позитивним при-

кладам у практиці. Керівник гуртка акцентує на необхідності дотримання академічної доброчесності, біоетичних норм, запобігання плагіату при виконанні наукової роботи. Науковий керівник сам слугує прикладом працьовитості, відповідальності до обов'язків, самовідданості.

Суттєвим показником ефективності роботи професорско-викладацького складу кафедри є бажання студентів-гуртковців після закінчення навчання у вищому закладі освіти працювати за цим напрямком. Так вихованці гуртка поповнюють ряди викладацько-професорського складу не тільки кафедри патологічної анатомії і судової медицини, а й інших кафедр медичного університету.

У більшості випадків у обстежених студентів корона світіння навколо пальців рук була представлена внутрішнім колом без дефектів, середнім - у вигляді щільно прилеглих один до одного стримерів і зовнішнім - люмінесцентним у вигляді тонких променів, що відповідало нормальному енергетичному стану організму. У другій групі (після місячного карантинного режиму) в короні випромінювання з'являються випадіння (ендокринний тип світіння за П. Манделом) (рис. 1), при астенизації – зменшення її товщини. Результати аналізу кірліанографічного обстеження студентів наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика кірліанограм студентів (n, %)

Ознаки кірліанівського світіння	1 група (n=22)		2 група (n=21)		3 гр. (n=41)	
	чол.	%	чол.	%	чол.	%
Норма	14	63,6	13	61,9	38	92,7
Емоційна нерівновага	5	22,7	3	14,3	2	4,9
Секторальні дефекти органів	2	9,1	2	9,5	1	2,4
Астенизація	1	4,5	3	14,3	0	0

При дистанційному навчанні студентів виявлено тенденції до зменшення психоемоційної активності, збільшення асенізації ($p > 0,05$) та зменшення обох порушень після творчої активності на засіданні студентського гуртка, причому астенизація проявлялася статистично значущо менше ($p < 0,05$). Таким чином, наше дослідження показало, що проведення засідань виконує завдання не тільки підготовки фахівців, але й покращення психо-емоційного статусу учасників.

Висновки

1. Наведені засоби роботи з гуртковцями дозволяє підвищити мотивацію та активувати навчання у вищому медичному навчальному закладі, поліпшити знання, удосконалити формування клінічного мислення студентів для подальшого використання їх у практичній діяльності, а викладачам – об'єктивно виявити здатність студента до реальної професійної та наукової діяльності.

2. Для визначення ментального, творчого

потенціалу, резервних можливостей за типом мислення студентів у педагогічному процесі доцільно впровадити метод кірліанографії

3. Вивчення впливу самого он-лайн навчання на психоемоційний стан студентів заслуговує на увагу не тільки для з'ясування цих взаємозв'язків, але і в подальшому для самоосвіти самим студентом, а також підвищення ефективності прийомів і засобів педагогічного впливу та управління індивідуального процесу навчання.

4. Позитивну роль грає проведення міждисциплінарних засідань гуртків по типу моно тематичних конференцій, як при face-to-face, так і при он-лайн навчанні.

Перспективи подальших досліджень

Масштабне запровадження новітніх технологій дозволяє зменшити собівартість освітніх послуг, але з суттєвою шкодою для психічного стану

Літературні джерела References

1. Shponka IS, Korolenko HS, Pisotska LA, Alieksieienko OA, Hrytsenko PO. [Identification of individual-typological features of students to create innovative curricula aimed at developing professional competence]. Ukrmedknyha. 2018;1:308–310. Ukrainian.

2. Kocherha ZR, Nedostup IS, Pavlykivska BM, Han RZ, Lotovska TV, Kazymirchuk IV, Hloviak VH, Tkach BN. [Organization of work of pediatric student scientific circle is an integral part of a competent approach in the preparation of future highly qualified special lists]. Bukovyna Medical Bulletin. 2019;23(3 (91)):150-155. Ukrainian. DOI: 10.24061/2413-0737. XXIV.3.91.2019.77.

3. Lisecka IS. [The role of the student scientific

circle in the preparation of future highly qualified specialists]. Modern Pediatrics. 2020;2(106):104-107. Ukrainian.

4. Vozniuk OV, Mashtalir AM, Kubitskyi SO. [Formation of creative personality of the cadet: synergetic aspect]. New learning technologies. 2004;38:109-117. Ukrainian.

5. Mintser OP, Pisotska LA, Churylov VV, Hulevska HI, inventors; Pisotska LA, assignee. Device of gas-discharge photography "Kirliograf". Ukraine patent UA 148260. 2021 Jul 21. Ukrainian. Available from: <https://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=viewdetails&IdClaim=277250&chapter=biblio>

Короленко Г.С., Пісоцька Л.А., Алексєнко О.А., Шинкаренко Т.В., Савченко О.А. Студентський науковий гурток кафедри – досвід і перспектива з урахуванням особливостей психо-емоційного стану здобувачів.

РЕФЕРАТ. Актуальність. Оптимізація роботи студентського наукового гуртка приковує все більше і більше уваги у зв'язку з суттєвими змінами умов: значне поширення он-лайн форм, технологічна революція, зміни контингенту студентів. Посилення поширеності психологічних криз при відсутності живого спілкування вимагає пошуку форм компенсації недостатньої соціалізації особистості. **Мета:** показати досвід та шляхи удосконалення організації роботи студентського наукового гуртка кафедри патологічної анатомії і судової медицини Дніпровського державного медичного університету в умовах face-to-face та он-лайн форм навчання. **Методи.** Представлено досвід організації студентського наукового гуртка кафедри патологічної анатомії і судової медицини у 2019-22 рр. Психо-емоційний стан студентів досліджувався методом кірліанографії, для статистичного аналізу застосовано точний тест Фішера. **Результати.** У 2019-2021 рр проводилися щомісячні засідання за типом конференцій, як в face-to-face, так і в он-лайн форматі за оригінальним міждисциплінарним підходом. Доведено зменшення кількості ознак психо-емоційних порушень у здобувачів освіти після засідань студентського наукового гуртка ($p < 0,05$). **Висновки.** Проведена модернізація принципів організації роботи студентського наукового гуртка дозволила продовжити успішно роботу в он-лайн формі. Підтверджено сприятливий вплив міждисциплінарних засідань на психо-емоційний стан слухачів.

Ключові слова: студентський науковий гурток, он-лайн навчання, кірліанографія, міждисциплінарні засідання.